5 BANI EXEMPLARUL.—ANUL XXXIV.— N-rul 285 **Ediția de dimineață** VINERI 14 (27) OCTOMBRIE 1916

ABONAMENTE
ROMÂNIA: Lei 4,65 / 9.15 / 12.— — 3 luni / 6 luni / Un an
STRĂINĂTATE: Lei 10.- / 20.- / 40.-

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
Redacția și Administrația: București, str. Brezoianu, 11

ANUNCIURI
PAGINA III
Linia corp. 7 Lei 50
Idem pag. IV „ 30
Inserții și reclame 3,50 linia
Mențiuni sau informațiuni mărturare după mărime dela 50—150 lei

Directori: VIRGIL N. DĂRĂSCU și STELIAN POPESCU

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII IAȘI

Încredere!

Un lucru care nu trebuie să se piardă din vedere, este că presiunea ce se exercită acuma asupra forțelor noastre, ese *tot* ce se poate pune în linie în contra noastră de către inamicii noștri, că este din partea lor o sforțare extremă, dincolo de care nu mai este nicio rezervă, niciun isvor de reîmprospătare de forțe. Este un joc de *ultima carte*, cum se zice. Iar din această constatare, sunt concluzii cari se impun, și trebuie să avem atențiunea îndreptată asupra lor.

Cea dintîi este că o împotrivire eficace din partea noastră va echivala cu o victorie decisivă. Odată acest asalt de extremă încordare sfărîmîndu-se de împotrivirea bărbătească a ostilor noastre, el nu va mai putea fi alimentat de nicăirea, nu va putea fi reluat „cu noui forțe", ci după primele simptome de obosire, de slăbire — cari sperăm că nu vor întîrzia să se producă — partida va fi irremediabil pierdută pentru inamic, și la rîndul său el nu va mai fi în stare să opună serioasă rezistență reluării ofensivei și presiunii din partea noastră.

Pierderile ce am pricinuit și pînă acuma inamicilor, judecînd după comunicatele oficiale despre luptele din urmă, și chiar după unele mărturisiri din partea cealaltă, au fost foarte însemnate și vor continua a spori în măsură tot mai mare. Pe de altă parte este evident că marea presiune îndreptată împotriva noastră e cu neputință să fie *de durată*, de oarece în acest timp puterile centrale au nevoie de forțele lor spre a face față și în alte puncte vulnerabile ale hărțuitului și puternic sguduitului lor front.

Într'aceasta stă însemnătatea deciziv a trezienței noastre otelite, și fără nicio îndoială că dela cel dintîi și pînă la cel din urmă din oștenii noștri cu toții sunt pătrunși de marele, de epocalul rol ce le incumbă, nu numai pentru apărarea de stîrbire a pămîntului strămoșesc, dar și pentru grăbirea întorsăturii hotăritoare a marelui războiu al popoarelor.

La rîndul lor, aliații noștri prețuiesc, de sigur, nu mai puțin însemnătatea puternicei împotriviri române și necesitatea, pentru cauza comună, de a-și reînoi atacurile viguroase din partea lor. Italienii au făcut-o și o fac, ceilalți nu vor întîrzia de sigur de a prinde momentul pe care îl aduce cu sine ținerea în loc din partea noastră și fărămițarea acelor forțe al căror scop și planuire era, după tactica cunoscută, o înaintare, o lovitură *repede*. Calculul cu *repeziciunea* dînd greș, repezeala se va găsi într'un ipas din care toată organizația de balotare a trupelor de pe un front pe altul nu va mai putea scoate pe inamic, nu-i va mai putea fi de folos.

Această îndoită încredere, — încrederea în vîrtoșia și virtutea oștirilor române în primul rînd, apoi și încrederea în acțiunea aliaților, într'o nouă și curîndă deslănțuire a tuturor formidabilelor lor preparațiuni, despre a căror hotărîtă superioritate au și dat atît de puternice dovezi în luptele din urmă, — trebuie să fie sentimentul cu care cu toții avem să privim în fața desfășurării evenimentelor ce au să vină.

„Victoria noastră poate fi întîrziată, ea nu poate fi înlăturată", — e cuvîntul sfînt, în a cărui împlinire nu putem să avem nici cea mai mică îndoială. Nicio slăbire în sentimentul public, după cum nicio slăbire nu este în brațul apărătorilor patriei. Cu încredere încă odată și întotdeauna: sus inimele!

al. i. h.

Căzuți pe câmpul de onoare

Loc.col. Gh. Iacobini, șeful Statului-major al diviziei IV-a

Loc. Alex. Tutunaru, din reg. 19 artilerie

S.-loc. Gh. Constantinescu, din reg. 43 infanterie

Loc. Gh. Costache, din reg. 40 Călugăreni

Loc. rez. V. Georgescu, din reg. 72 infanterie

ASASINAREA LUI STURGKH

Londra, 9. — O telegramă din Londra anunță că asasinarea lui Stuergkh, pirmul ministru austriac, comis de Fredrich Adler a produs o profundă impresie la Berlin, Viena și Budapesta. Corespondentul ungar al ziarului „Morning Post" spune că Friedrich Adler este evreu, dr. în drept și fiul faimosu lui dr. Victor Adler, care împreună cu dr. Ellenbogen și deputatul Perncisdorfer a întemeiat partidul socialdemocrat în Austria. Fr. Adler este editorul unei reviste socialiste săptămînale, este cunoscut ca un politician înflăcărat care a luptat ani de zile contra influenței lui Stuergkh. Acelaș corespondent spune că criza politică a intrat într'o fază și mai periculoasă; cu toate că am fi putut crede că din momentul ce un obstacol al guvernului constituțional a fost înlăturat, situația ar putea să se clarifice. Cu siguranță că acest fapt nu este făcut să ridice moralul populației austro-ungare, ci el este mai de grabă consecința politicei de opresiune de pînă acum; revoluția are să înceapă dacă delegațiile nu sunt convocate și dacă țara nu este guvernată în mod constituțional

Corespondentul din Roma al ziarului „Morning Post" spune că asasinarea d-lui Stuergkh a produs o mare impresie la Roma. Asasinul este o persoană cunoscută, traducătorul lui Carducci, Parini și Fusinato sen. Deputatul iredentist, Ex ministru Barzilai spune că Stuergkh este responsabil, că prințul de Hohenlohe a lansat decretul contra italienilor din Trieste și totdeodată el este autorul notei către Serbia care a provocat războiul actual. D. Barzilai vede în acest asasinat o probă a marei nemulțumiri a poporului austriac, care ne putînd să-și manifeste prin vin grai, sentimentele lui, le exprimă în mod violent prin gura revolverului.

„Giornale d'Italia" spune că Adler nu este nici anarhist, nici un paria, el a fost împins de motive politice pentru a răzbuna trădarea poporului bohem, pentru a protesta contra politicei fatale care conduce Imperiul la ruină și mai cu seamă pentru că Stuergkh voia să suprime orice manifestare a opiniei publice. (A. T. E.).

COMUNICAT
al Marelui Cartier General rus

Petrograd, 12.—Frontul apusan.—Nu s'a petrecut nimica important.

Frontul Caucazului. — Spre nord de Burg Dizy, la sud-vest de lacul Wan, trupele rusești au respins cete puternice de curzi, luînd muniții și mai mult de 400 arme.

Frontul României:—Pe linia dela nord-est de valea Trotușului, inamicul stă inactiv.

Pe frontul riului Buzău, la Dobrana-Cîmpulung, focuri de artilerie.

Ofensiva inamicului din regiunea Orșovei s'a respins.

În Dobrogea, *cedînd presiunii inamicului, trupele rusești și românești s'au retras pe dealuri spre nord de Constanța și Medgidia. Amîndouă aceste orașe au fost ocupate de inamic.*

MARELE CARTIER GENERAL

Comunicat oficial No. 59
Din 12 Oct. 1916, ora 7 dim.

FRONTUL de NORD și NORD-VEST

La Tulgheș, Bicaz și Valea Trotușului situația neschimbată.

In valea Uzului, lupta continuă; am înaintat spre Vest și am luat prizonieri 3 ofițeri și 100 oameni de trupă.

La Oituz, inamicul a fost respins cu totul peste frontieră; i s'au luat 150 prizonieri.

In valea Buzăului, la Tabla-Buții, Bratocea și Predeluș, situația neschimbată.

Lupte în localitatea Predeal.

In regiunea Dragoslavele, lupte violente; s'au respins atacuri inamice.

La Est de Olt, continuăm a respinge pe inamic spre Nord; la Vest de Olt, acțiuni mici.

La Vest de Jiu, am cedat puțin teren în regiunea pasului Vulcan.

La Orșova, foc de artilerie.

Frontul de Sud și Sud-Vest

Nimic nou în lungul Dunărei.

In Dobrogea, ne-am retras la Nord de Cerna-Voda.

SCENE DIN RAZBOI

Un călugăr pe front

Diaconul Sf. Mitropolii din Iași, călugărul Filotei Moroșanu, cuprins de sentimentul patriotic ce încolțește în inimele tuturor adevăraților români, în aceste clipe, a voit să părăsească haina monahală și să pornească pe cîmpul de luptă.

In acest scop, dînsul a adresat o cerere prea înălțătoare ca formă și gîndire patriotică, prin care cere I. P. S. S. Mitropolitului să-i sloboadă înalta sa încuviințare.

Călugărul Filotei Moroșanu arată în aceste momente că înaltele precepte din cartea cărților, din Evanghelie, ne învață dragostea de patrie, dovedind că însuși mîntuitorul nostru Iisus Hristos și-a vărsat sîngele pentru binele omenirei întregi, și stăruind asupra rolului ce l'a avut clerul român, în toate vremurile, pentru săvîrșirea marilor acte patriotice ale acestui neam.

Inaltul păstor al bisericei noastre ortodoxe din Moldova, el însuși un mare român și distins patriot, a intervenit pe lîngă autoritățile militare ca călugărul acesta să fie primit în rîndurile oștirei.

Cum însă înaltul comandament l'a repartizat la serviciul sanitar, călugărul Filotei a revenit arătînd că aci n'ar putea servi în destul interesele țărei și a obținut din nou intervenția I. P. S. S. Mitropolitului Pimen, ca să fie trimes pe front, unde s'a și dus.

Din clipa în care călugărul Filotei a îmbrăcat haina ostășească, comandanții săi afirmă că e printre cei mai bravi soldați mergînd cu curaj și sînge rece în fața morței.

Bun slujitor al altarului sfînt, în închinăciunile sale față de Dumnezeu, călugărul Filotei a devenit un erou în luptă în potriva vrăjmașului, din ceasul în care și-a preschimbat sfintele odăjdii în haina de apărător al patriei.

Gestul măreț al acestui călugăr patriot ne amintește faptele eroice ale prea sfinților noștri prelați de altă dată, cari au apărat cu piepturile lor, în rîndurile oastelor bravilor noștri căpitani de altă dată, moșia strămoșească pentru care și-au vărsat sîngele.

Dar, și de acolo, de pe front, din mijlocul vîltoarei luptelor, bravul călugăr Filotei, prefăcut în luptătorul Filotei Moroșanu, a dăruit la acte de caritate cari dovedesc înălțarea sa sufletească.

Dînsul a adresat o petiție I. P. S. S. Mitropolitului Pimen, prin care cere că dacă va putea să fie menținut în statele clerului salariul ce îl primea în trecut de la cancelaria mitropoliei, de 117 lei lunar, să se dea lunar 25 lei societății „Crucea Roșie", 25 lei societății „Familia Luptătorilor" iar restul de 67 lei să se dea bătrînei sale mame, care e văduvă.

Această situație nouă a călugărului-diacon, Filotei Moroșanu, a îndreptățit pe I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei să adreseze o cerere ministerului cultelor, pentru a cere regularea poziției călugărului în chestiune, din care extragem următoarele pasagii de înalt patriotism:

„Examinînd această cerere am găsit, că e însuflețită de cel mai înalt avînt patriotic, mai ales, că ea vine în aceste vremuri grele, din partea unui român, fiu al țărei, care a fost ostaș, dar prin intrarea sa în călugărie și hirotonia sa în diacon, deși șters din controalele armatei, totuși, acum, cu de la sine hotărîre, cere învoirea de a schimba haina călugărească în cea ostășească, pentru a merge în război.

„Această dorință a călugărului Filotei, devenită fapt, ne-a fost confirmată de comandamentul regimentului Ștefan cel Mare No. 13, infanterie P. S. prin adresa No. 2332 a. c. care ne asigură, că într'adevăr numitul diacon, s'a înrolat în acel regiment cu gradul de sergent, la compania de mitraliere și a fost trimis pe frontul de luptă în ziua de 24 Septembrie a. c.

„Faptul, cu drept cuvînt fiind socotit mai presus de orice laudă, noi, am dat călugărului Filotei binecuvîntarea metropolitană și cu toată convingerea i-am acordat învoirea cerută, menținîndu-l în postul de diacon la Mitropolie, pînă la sfîrșitul războiului, cînd, întorcîndu-se sănătos îl va reocupa, fiind suplinit în timpul lipsei, de diaconul Ghedeon Verenciuc, cananarh".

Fie ca pilda înălțătoare a acestui slujitor al bisericei noastre să găsească imitatori cît de mulți, mai ales în aceste momente cînd toate brațele valide trebue să fie închinate sprijinirei țărei amenințate de cotropitorii străini.

EMIL NICOLAU

Menirea latinității
IN BALCANI
— Italia și România —

Intr'un articol însuflețit de dragoste către România și de căldura latinității, ziarul italian „Ordine" ilustrează luptele din sectorul dobrogean și din Carpați. Observînd că oastea română s'a sprijinit, în operațiunile sale, de acea linie de apărare naturală care se întinde de la Dunăre la mare, și pe care împăratul Traian a transformat-o într'un „vallum" puternic, ziarul sus pomenit scrie:

„Gîndul părintesc al lui Traian ocrotește și astăzi pe strănepoții săi dela Dunăre; lucrările militare presărate de el dealungul hotarelor Daciei „felix" ca s'o ferească de răutatea dușmanilor, apără încă și acuma pe moștenitoarea Daciei, pe România de astăzi, de sălbăticia barbarilor moderni. Tot Roma încă o apără sub aripele sale nemuritoare!

„Ce știu ucenicii kulturei gotico-saxone de acest fir tainic care unește dealungul veacurilor dealungul mileniilor, cugetări, inimi, lucruri?

„Mai deunăzi, organul financiarilor și speculatorilor evreogermani, — „Frankfurter Zeitung" — își bătea joc de entuziasmul care a cuprins întreaga suflare italienească cînd s'a aflat la noi de hotărîrea bărbătească a Regelui și a guvernului român, și scria cu cinism inconștient: „Roma e în sărbătoare în urma isprăvei tîlhărești a coloniei dace care și-a regăsit astfel menirea strămoșească. Numele Românieĭ e astăzi pe buzele celui din urmă necărturar din Roma. Trimiterea Lupoaicei la București e (?) un caraghioslîc. Cete două popoare se vor căi".

„Deplîngem pe acești idolatri ai materialismului istoric și ai realismului monetar; dar, ca buni latini, ne bucurăm de orbirea lor. N'au crezut ei oare că Bülow cu cîteva lăzi de decorații și cîteva milioane de mărci va înlănțui pornirea care împinge Italia spre întregirea neamului și făurirea nouei sale puteri? N'au crezut oare că prin amenințări, momeli și conrupții, vor putea împiedica pe români să se reîntoarcă la leagănul naționalității lor, realeătuind Dacia lui Traian, reînoind minunea lui Mihai, înfăptuind visul secular al neamului românesc?

„Ceea ce nu se vede la Frankfurt și la Berlin, se simte la Roma și la București. Italia și România au regăsit urmele Romei și le vor călca împreună, îndeplinindu-și noua lor menire. E orb acela care nu vede că Italia de pe malurile Adriaticei și România de pe coastele mărei Negre sunt ursite să pregătească o nouă istorie în Orientul european.

„Iată de ce nici o țară din lume nu se bucură ca Italia din adîncul inimei, de succesele României, socotindu-le ca succesele sale proprii. Nu e numai o țară latină care se bucură de o nouă izbîndă a latinității, nu e numai bătrîna mamă care se fălește de vrednicia fiicei sale depărtate; nu e numai aliata care e mulțumită de progresele aliatei sale; dar e „Italia de mîine" care vrea ca „România de mîine" să fie tare și mare, ca să poată împărtăși cu dînsa opera de civilizație pe care amîndouă sunt chemate s'o îndeplinească dela Alpi la Carpați."

MULȚUMIRI
întrebări, cereri și plîngeri

D-na Maria N. C. Popescu din Star-Chiojd, Prahova, se plînge că trimițînd soțului d-sale sublocot. pe front, 3 colete cu obiecte strict necesare îmbrăcămintei, acesta nu le-a primit.

*

D-nei Ecaterina Mihăilescu din Galați, îi răspundem că are dreptate, dar... „dura lex sed lex".

*

In numele tuturor refugiaților adăpostiți în hotelul Dacia, d. Chirion Adămoiu, mulțumește călduros d-nei Elisa Corbescu, d-lor insp. Buzescu și comisar Meîidoneanu, precum și tutulor generoșilor donatori cari le-au purtat de grijă în aceste vremi de restriște.

MOMENTE DIN RAZBOIUL NOSTRU
Acte de eroism.-Avântul soldaților.-Părerile inamicului

O spadă de onoare generalului Cocorăscu

Tg.-Jiu, 2 Octombrie

Un comitet compus din fruntașii orașului, a hotărît să ofere o spadă de onoare bravului colonel D. Cocorăscu, avansat general de brigadă, pe cîmpul de luptă. Orașul Tg.-Jiu vrea să-și manifesteze în acest chip recunoștința și admirația pentru priceperea și energia cu care a gonit în zilele de 10—14 Septembrie pe „tigrii rebegiți" cari reușiseră, un moment, să se apropie de frontiera județului nostru, avînd ca obiectiv Tîrgu-Jiu.

Această victorie a fost anunțată de comunicatul oficial în două cuvinte: „inamicul a fost respins și se retrage în grabă"; totuși sub stilul laconic, prea laconic al oficialității, se poate întrevedea importanța acestui fapt de arme. Noi în special cari am trăit în apropierea bubuitului tunurilor am simțit și văzut multe ce nu stă scris în comunicate.

Am simțit cît de mare este iubirea pe care conducătorii și ostașii noștri o au pentru țară. Am văzut perîndîndu-se eroi necunoscuți și modești, morți sau răniți, cari au făcut fapte de bravură legendară.

Am văzut pe locotenentul Popovici Emil, din reg. 18 infanterie, care fiind rănit la mînă și picior, a plecat din spital cu rănile necomplet vindecate spre a lupta din nou, cînd a auzit că dușmanul se apropie de frontieră. In drum a fost reținut la un spital mobil, unde a dormit o noapte; dar a plecat și de acolo, făcîndu-i-se numai un pansament, căci rănile încă supurau. A plecat înflăcărat — sau mai bine zis a fugit — legîndu-se să moară, ori să ajungă acolo unde înaintase cu regimentul său, cînd a fost rănit.

A luptat ca un leu. Dușmanul a fost pus pe fugă; însă el n'a avut fericirea să-și vază visul împlinit, căci un obuz i-a dat moartea.

Camarazii săi — în urma luptei — l-au căutat corpul l'au trimes în oraș, unde i s'a făcut o simplă, dar măreață, înmormîntare.

Iată o scrisoare a unui camarad, care în cîteva cuvinte scrise în urma luptei, în pripă, arată tot întinsul eroismului său:

14 Septembre

„..... Cred că ai aflat de moartea lui Popovici. După încetarea luptelor i-am găsit corpul în tranșeele dușmane. Vi-l trimetem la Tîrgu-Jiu pentru a-i face o înmormîntare demnă de vitejia lui. Tîrgu-Jiu nu va ști niciodată cît datorește acestui erou și orcît de măreață îi va fi înmormîntarea, tot va fi un slab omagiu amintirii lui. Curajul și hotărîrea pe care a arătat-o a fost de mare folos pentru respingerea dușmanului în momentele cele mai critice. Inamicul a fost gonit și acum puteți rămîne pe la casele voastre, fără teamă".

Generalul Cocorăscu a adresat bătrînului Popovici o scrisoare arătîndu-i cît de mare a fost fiul său care într'un moment critic pentru noi, în luptele dela pasul Buliga între 5 și 10 Septembre a salvat situația prin îmbărbătarea ce a dat trupelor de sub comanda sa, precum și camarazilor săi.

Ca un omagiu, va propune ca regimentul 18 infanterie să poarte numele de: „Locotenentul Emil Popovici".

Am văzut pe alt erou, sublocotenentul Bălăceanu, din acelaș regiment, distins ofițer, care din prima zi cînd a trecut Carpații, a mers mereu în fruntea trupelor sale, avînd alături ordonanța care-i purta cele *patru* arme cu cari trăgea consecutiv, spre a nu pierde vremea cu încărcatul. El era cel mai bun trăgător și, deși admonestat de generalul Cocorăscu, pe atunci colonel, totuși, în capul trupei, înainta, deschizînd cel dintîi focul. Intr'o luptă mai aprigă a fost străpuns de mai multe focuri de mitralieră. Dorința lui a fost să fie înmormîntat în biserica unită din satul P... de lîngă frontieră, cu o palmă mai încoace.

Am văzut pe ofițerul de rezervă Ionel Slăvescu, care deșprețuind moartea, a plecat printre focuri, în timpul unei lupte grele, ca împreună cu un caporal să ridice închizătorul unui tun ce-l perdusem. Altă dată s'a repezit cu alți puțini ostași să apere o mitralieră capturată dela dușman, dar pe care inamicul vroia să o reia. Intreprinderea a reușit, dar el a fost rănit mortal la cap.

Am auzit pe bravul general Cocorăscu vorbind de maiorul Trutescu din reg. 26 Rovine, față de care nu găsea cuvinte ca să-l admire eroismul. L'a propus pentru avansare la gradul de locotenentcolonel.

Maiorul nea fost prezentat de generalul Cocorăscu în ziua de 15 Septembrie, cînd au fost în oraș cu automobilul pentru un scurt timp.

Adresîndu-se unui grup de cunoscuți, le-a spus: „Vă prezint un erou, înaintea căruia se cuvine să ne descoperim".

Am mai văzut pe sublocotenentul de rezervă Tiberiu Popescu, fost director al gimnaziului din Tîrgu-Jiu, care, muribund, spunea că nu regretă viața, căci cel puțin a făcut 100 prizonieri.

Am văzut pe sublocotenentul V. Solomon, care, deși bolnav și reformat, totuși a plecat la război, iar într'o luptă aprigă, căpătînd două răni a sucombat din cauza complicațiilor provocate de boala lui anterioară.

Am văzut pe căpitanul Stătescu din artileria de munte, care în focul mitralierelor și-a așezat tunurile în baterie, acoperînd retragerea unui regiment de infanterie. Misiunea a reușit pe deplin, dar el a avut două gloanțe cari i-au perforat plămînii. Din fericire nu s'au ivit complicații și zilele acestea va părăsi spitalul, în concediu de convalescență. A fost decorat.

Iată în fugă cîtiva din eroii cari au luptat sub generalul Cocorăscu, pe care vrem să-l sărbătorim, pentru victoria din zilele de 10—15 Septembrie.

El însuși a fost un viteaz printre viteji și spada ce-i vom oferi va fi numai un slab prinos de admirația și recunoștința ce-i păstrăm.

Avântul soldaților români la atac

Soldații noștri sunt admirabili la atac. Dușmanul se înfioară văzîndu-i cum se reped cu chiote și strigăte de „Ură" înverșunată. Unii pun mîna și lovesc cu patul puștii. Cînd se înfierbîntă, nimic nu-i oprește. Imi relata un ofițer că în furia unui atac, deși s'a sunat încetarea, ei tot au continuat. La asemenea luptă, dușmanul nu rezistă. De altfel, o evită. Cum îi vede venind pe ai noștri, o ia la fugă.

Acestea sunt impresiile unanime ale soldaților cu cari vorbesc. Ei ziceau că, de n'ar fi tunurile și celelalte mașinării nemțești, de mult am fi isprăvit cu ei!!

Convorbire cu un locotenent ungur

In spitalele de aici sunt mulți soldați unguri răniți. In spitalul societății „Crucea Roșie" se îngrijesc trei soldați germani, un soldat ungur și un locotenent ungur. Acesta a fost făcut prizonier de colonelul Scărlătescu cu care a fost camarad într'un regiment în Austria.

Am avut cu el o convorbire foarte interesantă. Mi-a spus că a luptat în Muntenegru. De acolo a fost adus aci, unde a dat piept cu o armată a cărei infanterie i-a produs toată admirația. Recunoștea și el că ai noștri merg la atac ca nebunii, cari nu știu ce este frica sau pericolul.

Cu un vădit regret, îmi spunea că în armata austro-germană începe să se simtă lipsa de oameni. Mi-a afirmat că serviciile auxiliare, precum: bucătăria, conducerea trăsurilor de subsistență, etc., le fac prizonierii.

A încercat să-și apere armata de ororile pe cari le-a săvîrșit în Muntenegru, spunîndu-mi că au fost excepțiuni regretabile.

Vorbind de România, mi-a spus că a găsit o țară mult mai superioară de cum o credea și despre care acum are impresii excelente. In acest sens a și scris familiei sale, arătînd că este îngrijit de suflete civilizate și caritabile.

Ce spun soldații germani

Am vorbit și cu cei trei soldați germani. Sunt în vîrstă de 18 ani.

Unul este fierar, iar ceilalți comercianți. Par să fie mirați de spiritul de umanitate ce au întîlnit aci. Sunt mulțumiți că au dat de mîncare bună. Toată ziua se uită în oglindă și se miră cît de bine le merge.

Imi spun că a început și în armata lor să se simtă lipsa de mîncare. In ziua cînd sunt în patrulă, nu mănîncă. Uneori au răbdat zile întregi de foame, din această cauză.

La început camarazii lor din spital se uitau cam urît. Astăzi însă—cum este firea românului, — s'au apropiat și fac haz învățîndu-i să vorbească românește, iar ei învață... nemțește. In general, sunt mîndri și răspund totdeauna cînd li se pare că sunt jigniți. In schimb, prizonierii austriac sunt mai umiliți și descurajați. Abia merg, abia vorbesc și par mulțumiți că au scăpat de corvada războiului